

проза

проза

Анатоль Івашчанка

...галоўнае заўжды
пішацца ў дужках...

Флейта Дажджу

Выйсьце ня варта шукаць, яго трэба знайсьці.
Ільля Сін

Флейта Дажджу вісела на стракатай аборцы рыначнага шапіку, побач з усемагчымымі кідкімі звончкамі, каралямі, пацеркамі й іншым псеўдаўсходнім шалупіннем, што ратуе ад усіх кепстваў. Стварыў Флейту Дажджу сын дынамаўскай рэалізатаркі са звычайнага нёманскага чароту, лакаванага, пра-бітага ў пэўных месцах і напоўненага рысам. *Але калі пра гэта ня ведаць[...]*

Флейце Дажджу съніўся БГ (што сънілася апошняму дакладна не вядома). Дакладна вядома, што гуку, які стварала Флейта Дажджу, мог бы пазайздросыцца сам сіньёр Карлас.

(Натуральна, не Сантана.)

*Некаторыя
супадзеныні
не зьяўляюцца
выпадковымі.
Аўтар.*

У гэты дзень у горад ступіў Шатан. Ён ведаў, што самы шчыры й непасрэдны съмех бывае толькі ў выпадку, калі ты сам-насам з сабой. Пра тое ж здагадваўся Пётар М.

Па нейкім невытлумачальным зъбегу акалічнасьцяў у гэты дзень здарылася няшчасьце...

)ёсьць рэчы – учынкі, зробленыя намі колісъ, – праз якія сорамна й горка, да съціскальня кулакоў, да паценьня й паколваньня ў падушачках пальцаў, пры адной толькі згадцы пра тое. Адзін філфакавец, які цяпер давучваеца ў асьпірантуры й неўзабаве вернеца на філфак у якасці выкладчыка, да прыкладу, дасюль ня можа без пералічаных вышэй сімптомаў згадваць, як на першым курсе здаваў іспыт па ангельскай, съпяваючы “My mistress’ yeys” пад гітару на матыў песні “Орел, телец и лев”. Але выпадак, які здарыўся са спадарыніем В., яна наўрад ці забудзе да наступнай інкарнацыі. І дзе быў Фёдар М., каб данесці да съвету невыказную пакуту людскую? Яго там не было. Таму ня будзем дарма марнаваць смаркатаых словаў, каб перадаць горыч успаміну спадарыні В. Гэта настолькі ж бязглазда, як дыскутаваныне на тэму вытокаў суцэльнае прыхільнасці кіроўцаў маршрутаў да шансону. Ці паспяваеш, чытачу? (

Зімовым надвячоркам спадарыня В. вярталася дахаты, загружаная ўспамінамі пра дзяцінства й кайстрамі з прадуктамі. У яе якраз склаўся апошні радок няхітрага хоку, калі нехта падбег ззаду й схапіўся за адзін з пакетаў. Далейшае доўжылася паўсекунды: меч сам высылізнуў з похваў і рука спадарыні В. адчула халодную пяшчоту дзяржальна катаны¹. Калі качан з плячэй глуха плюхнуўся ў сумёт, меч ізноў быў у похвах. Урокі, што давала спадарыні В. целаахоўніца бацькі-амбасадара – гувернантка па сумяшчальніцтву – японская кунаіці², не прайшлі дарма...

Калі, мармычучы дэбільную песньню, якую паўсюль круцілі на рынку, спадарыня В. падышла да цела, на словах «вместо, вместо, вместо нее...» яна замоўкла. У сумёце, утаропіўшы вочы ў неба, ляжала галава яе адзінага сына – студэнта, аматара пажартаванаць (на жаль, былога), капітана раённай каманды КВЗ...

Сённяня цяжка адказаць, чаму ў той дзень спадарыня В. не набыла Флейту Дажджу (мо прычыну варта шукаць недзе сярод напісанага вышэй?). Апошняя ж правісела на дынамаўскім намёце яшчэ нейкі час – яна ня ведала пэўна, які – заўважаючы скрэз сон, як зъмяняюцца стракатыя суседзі па аборцы, правісела, аж дакуль вясёлы з пахмияху будаўнік з брыгады, што ўсталёўвала рэкламны шчыт па вул. Някрасава («Суши – вкус XXI века»), не абвесціці, узіраючыся ў расхінутыя абдоймы фіялетавай пустэчы неба: «Сейчас как у-у-п...іць!»

Прыкладана тое ж самае, толькі без весялосці, сказаў Макс, тэрміт

¹ Тут – кароткі японскі меч, які носіцца за поясам.

² Жанчыны-ніндзя, а таксама мастацтва жанчынаў-ніндзя.

з касты рабочых (тэрміты – вядомы далікатэс для цэсарак). Макс задраў галаву ўгору – й на яго апусыцілася Веданьне. І ён склікаў дзяцей і старых, і павёў іх, каб збудаваць новы горад.

INTRO

медытуеш на кончыку алоўка рыхтык выпальваеш масыць на целе Персефоны съянцонай іголкай выводзячы тайнапіс. съяды вядуць да гарышча твайго каханья дзе прыхаваныя дамкрат і клава. гэта цябе дзіравяць у камптарных клубах падлеткі гэта твае песні разносяць па дварох п'яныя гобліны гэта тваю душу клануюць і ампутаванае сэрца але й пратэс ные. Разанаў – разэнкрэйцэр бяз крыжа. белы месіянер блукае па Малінаўцы. два агенты ззаду. памятаеш дзіщачы садок і суворага бацьку. яму не павінна быць сорамна праз цябе. асеньняя кавярня ў цэнтры гораду. каму справа да таго што ты паглынаеш аладкі з кавай. гаспадыня слухае зборку Акварыума ня ведаючы што тое азначае для цябе. за вакном брыдзе напаўп'яны натоўп і ў ім адзін паэт. (галоўнае заўжды пішацца ў дужках) *a што азначае жыць інаки*. сёньня мы сустрэнемся і ўсё скончыцца. *Дзякую Богу Што ты Ня Здолеў Нарабіць Шкоды*

Трусіная нара

Для выпадковага мінака магло б падацца, што яны сядзяць удвох. Дакладней, усялякі, хто праходзіў тым вечарам паўз пустку новабудоўлі, мог заўважыць дзіве рухавыя постасці на лаўцы бяз сыпінкі, невядома для каго паставленай акурат перад съежавыканым катлаванам. Але быў і трэці. (Ці, можа, правільней казаць *вербальна прысутнічаў?* Прынамсі, да я(Я)го суразмоўнікі зредзьчасу звярталіся. (Пра чацвертую гаворка ніжэй) Будзь пільным, чытачу!).

Адзін быў у хатніх пантофлях, старэнкім трывечку і бруднаватай майцы. Другі – звычайна, за плячыма меў пляцак, з якога перыядычна нешта выцягвалася.

– Ніzkавата пайшла, – сказаў е., падносячы да вуснаў толькі адкаркаваную бутэльку з півам.

– Запамінай рухі, – б. дастаў з плецака піва, запальнічкай адкаркаваў-падчапіў накрыўку і пачаў акуратна разъмяшчаць яе на далоні – бліжэй да фалангай. Затым скучыў вялікі палец і, упёршыся ў яго ўказальніком, мякка пstryкнуў накрыўку ў чэрыва катлавану. Ф-фіць.

– Хм-м, – суправёў палёт насавым (нечым падобным да “*аўм*”) е., – стрэльнута, але, трэба прызнаць, стрэльнута сярэдне...

(далейшы кавалак дыялогу прыводзіцца без пазнакі аўтарства тых ці іншых рэплікаў, бо яны ў роўнай ступені маглі б належаць як е., так і б.)

- Чаму ў тэкстах паважаных намі аўтараў, якія б мы прымалі й без таго, абавязкова прысутнічае метафара *вар'ятні*? Можна назваць колькі заўгодна імёнаў...
 - Яшчэ адна тэма для дысертацыі.
 - Скажу болей: зазвычай вобраз *вар'ятні*, які, відавочна, стаў архетыпавым для XX ст....
 - *I пасьпяхова сягае ў XXI-e.*
 - ...ёсьць фактарам хутчэй дэструктыўна-разбуральным, чымся пазітыўным для, так бы мовіць, эстэтычнай сістэмы тэкстаў празікаў, што маюцца на ўвазе.
 - За выняткам, хіба, Пляевіна.
 - За выняткам Пляевіна.
 - *I Картасара з Гарышыным.*
 - *I гэных.*
 - *Як на сёньня, не ўвахнуць у твор алюзіі, звязанай з гэтай установай, лічыцца ледзь не маветонам.*
 - [...]
 - *Дарэчы. Ты ўсё яшчэ шукаеш свой... свой гук?*
 - *Адчапіся, я ўжо ўсё напісаў пра гэта.*
 - *Чакай, мне падавалася, што пра гэта пісаў я.*
- (абодва – у бок залы): – *Не, т(Т)ы гэта бачыў?..*

Лірычнае адступленне №2

(па-за)
 дотыкам і ноччу
 сънегам і ліхтаром
 мной і табой
 інь ян і
 разъдзеленай пароўну яешняй
 джапай¹ і вусенем
 агнямі Кастанэды і
 трэцяй крыштальнай нагой
 попелам і думкай
 лістуюцца
 пустэльнікі
 зімы(

е. выводзіў кончыкам пантофля іерогліф супакою пад лавай, калі намацаў яшчэ адну накрыўку; нахіліўся, падняў, пачаў прыладжваць яе на далоні і тут заўважыў, што такога піва яны не пілі. Ён схаваў

¹ ёгічная дыхальная гімнастыка

накрыўку ў пляцак і прыціх, нібыта прыслушоўваючыся да чагосьці. Калі загаварыў б., е. прыпаліў, але не зъмяніў насыцярожанай паставы.

– Сустрэў быў знаёмага грузчыка з рынку. Нядаўна ён пачаў вазіць кропку з рознай усходняй байдой, ну, ведаеш, – сымядзелкі, зьвінелкі ўсякія. А як прыйшоў час за тыдзень атрымліваць, аказалася, што поўны галяк з баблом – прастаяла яго гаспадыня амаль ухаластую. Хацеў быў на лічыльнік паставіць, але пашкадаваў – адна малога гадуе. Давялося таварам узяць. Набраў на дзесяць баксаў розных бразготак, а на халеру грузчыку тое бараҳло?

– На халеру?

– Ну, я ў яго тое-сёе на піва зъмяняў, а адну реч дык за так атрымаў. Калі б ты з перкусіяй не завязваў...

– Яна ў цябе з сабой?

– Нашто табе?

– Пакажы, калі ласка.

б. дастаў з плецака новую бутэльку й акуратны пакунак, які перадаў е.:

– Дарэчы. Ты ўсё яшчэ шукаеш свой гук?..

е. крочыў паўз кукурузнае поле, раструшчваючы пантофлямі маладыя кіяхі. Ён трymаў курс на самы высокі корпус РКПБ, дзе яго, пэўна, ужо чакала прыгожая й ветлівая медсястра з табламі (“*You take the red pill you stay in Wonderland...¹*”); “братва”, з суседняга пакою што касіла ад войска на дурку, таксама чакала “выязнога”, каб разжыщца на цыгарэты. Чамусьці прыгадалася, як на перадабедавым шпацыры адзін чалавек вучыў яго, як пазъбягаць пагоні: “*дastatková prostá napísacť na pachku zapalak “prav”*”.

На мяжы поля й навінкаўскага асфальту е. спыніўся. Ён агледзеў свае рукі (“*Адкуль у цябе гэтыя шнары на запясьцях?*”) і разгарнуў Флейту Дажджу. е. ведаў, што яе гуку пазайздросцьціў бы сам сіньёр Карлас. І ён вымавіў: “Гоўранга” (што ў перакладзе азначала нешта кшталту: “Хопіць наноў будаваць на старых касыцях. Горад пачнецца з сэрца”). Дождж, які, нібы праз цэлафан, дасягаў яго слыху, быў першым, што ён убачыў, калі расплюшчыў вочы.

¹ Калі прымеш чырвоную пілюлю – трапіш у Краіну шудаў (*анг.*).

• • • • • • • • • • • • • • • • • • •